

Цивільна служба умовно може бути поділена на такі категорії:

- не індустріальна та індустріальна (перша група – службовці у бюрократичному апараті міністерств, департаментів, агентств і т. д.; друга – працівники підприємств та організацій, що знаходяться у підпорядкуванні до того чи іншого міністерства (департаменту), на них не розповсюджуються пільги та умови служби, які мають неіндустріальні службовці);

- служба з повним робочим днем та неповним;

- постійна та тимчасова (на тимчасову службу, як правило, приймаються особи, яких залучають для вирішення якогось конкретного питання чи реалізації проекту);

- кадрова та некадрова (посада цивільного службовця може бути не передбачена у штатному розписі міністерства, департаменту, відомства, якщо його, наприклад, залучають на тимчасовій основі);

- департаментська, загальна та спеціальна (залежно від місця роботи конкретного службовця, наприклад, департаментським є той службовець, що працює в міністерстві чи департаменті);

- внутрішня та зовнішня (дипломатична) [4, 72-73].

Отже, система цивільної служби Великобританії, враховуючи її розгалужену структуру, є ефективним елементом регулювання суспільства та може слугувати прикладом для України.

Список використаної літератури:

1. Система державного управління Сполученого Королівства Великобританії і Північної Ірландії: досвід для України / Укладач П.І. Крайнік ; За заг. ред. Ю.В. Ковбасюка, С.В. Загороднюка. Київ: НАДУ, 2011. 48 с.

2. Озірська С.М., Полянський Ю.Д. Системи державної служби європейських країн: Велика Британія, Російська Федерація, Україна, Французька республіка. К. : Видавництво УАДУ, 1999. 168 с.

3. Грицяк І. Законодавство про державну службу в Європейському Союзі (на прикладі Великобританії, Німеччини, Франції) // Ефективність державного управління: Збірник наукових праць ЛРІДУ НАДУ при Президентіві України. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2004-2005. Вип. 6-7. С. 442-448.

4. Василенко И.А. Административно-государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия: учебное пособие. Издание 2-е, переработанное и дополненное. Москва: Логос, 2000. 200 с.

Науковий керівник: к.і.н., викладач Швець В. В.

К. С. Мусіць

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ОРГАНІВ І ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

У процес становлення в Україні громадянського суспільства, а також побудови соціальної та правової держави здійснюється трансформація народу з об'єкта на суб'єкт влади, який не лише утворює владні інститути, а й вирішує питання відповідальності за їх діяльність.

Правове регулювання відповідальності органів місцевого самоврядування включає предмет, метод та форми. Предмет правового регулювання становить систему, що складають суспільні відносини, які виникають та здійснюється щодо відповідальності органів місцевого самоврядування та регулюються правом.

Метод правового регулювання – спосіб впливу норм на суспільні відносини. Для відповідальності характерним є поєднання методів правового регулювання, а саме: імперативного та диспозитивного, централізованого та локального.

За формою правового регулювання, всі нормативно-правові акти, що врегульовують відповідальність органів місцевого самоврядування, доцільно поділити на первинні та вторинні форми правового регулювання [1].

При цьому до первинних відносяться: 1) Конституція України, норми якої встановлюють відповідальність органів місцевого самоврядування. 2) Закони України – визначають як статусне положення та порядок притягнення до відповідальності органів місцевого самоврядування.

До вторинних форм правового регулювання відповідальності органів місцевого самоврядування можна віднести підзаконні та локальні нормативні акти, які визначають порядок реалізації відповідальності.

Правовою основою відповідальності у сфері місцевого самоврядування України є Конституція України. Основний Закон регламентує загальні засади юридичної відповідальності, які підлягають подальшій конкретизації в галузевому, в тому числі муніципальному, законодавстві. Відповідно до статті 7 Конституції України в державі визнається і гарантується місцеве самоврядування [2]. Тому можна стверджувати, що місцеве самоврядування є формою здійснення народовладдя та провідним правом людини і громадянина на самостійне вирішення питань місцевого значення.

Пріоритетне місце в системі законодавчих актів – джерел відповідальності у сфері місцевого самоврядування займають Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» (який містить окремий IV розділ, присвячений відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування) [3], «Про службу в органах місцевого самоврядування» [4], «Про статус депутатів місцевих рад» [5], «Про статус депутата Верховної Ради Автономної Республіки Крим» [6], «Про органи самоорганізації населення» [7], «Про місцеві вибори» [8], а також інші закони України та нормативно-правові акти (наприклад, регламенти місцевих рад тощо).

Статус територіальної громади як інстанції закріплено в ч. 1 ст. 74 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», де йдеться про те, що органи та посадові особи місцевого самоврядування несуть відповідальність за свою діяльність перед територіальною громадою, державою, юридичними і фізичними особами [3].

У ст. 23 Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» зазначається, що особи, винні у порушенні законодавства про службу в органах місцевого самоврядування, притягуються до цивільної, адміністративної або кримінальної відповідальності згідно із законом [4].

Організаційні інструменти відповідальності органів місцевого самоврядування охоплюють інституції, наділені правом вирішувати питання відповідальності та процедури реалізації відповідальності. Правом санкціонування впливу, тобто вирішенням питання (або участі у вирішенні питання) відповідальності органів місцевого самоврядування і безпосередньої реалізації цього питання, володіють держава, територіальної громади, юридичні і фізичні особи. У державно-правовій літературі їх ще називають інстанцією відповідальності, тобто коло суб'єктів, перед якими встановлено відповідальність [9].

Забезпечення відповідальності органів місцевого самоврядування можливо лише при наявності логічно взаємопов'язаної сукупності (системи) нормативно-правових актів, завдяки якій реалізуються процедури, форми відповідальності органів місцевого самоврядування (перед територіальною громадою, державою, юридичними і фізичними особами), встановлюються підстави, види і порядок відповідальності органів місцевого самоврядування тощо.

На погляд В. Д. Бондаренко та В. А. Яцук, обов'язковими елементами державної політики щодо врегулювання питань відповідальності органів місцевого самоврядування повинні стати:

1) концепція системи відповідальності органів місцевого самоврядування на різних рівнях адміністративно-територіального устрою;

2) розроблення і прийняття пакету нормативно-правових актів, що регулюють підстави, види і порядок відповідальності органів місцевого самоврядування і чітко розмежовує суб'єктів відповідальності, визначає інстанції, які мають вирішувати питання відповідальності органів місцевого самоврядування;

3) визначення на нормативно-правовому рівні механізму відшкодування шкоди, заподіяної юридичним і фізичним особам органів місцевого самоврядування за рахунок коштів місцевого бюджету;

4) забезпечення існування у системі місцевого самоврядування органу, який би здійснював контроль за додержанням прав та свобод членів відповідної територіальної громади та захист прав кожного на території відповідної територіальної громади;

5) проведення періодичних опитувань членів територіальної громади з питань місцевого значення, що залежать від діяльності органів місцевого самоврядування для з'ясування оцінки активності влади і задоволеності населення;

6) підвищення правової культури населення, обізнаності в питаннях відповідальності органів місцевого самоврядування перед територіальною громадою;

7) інформування посадових осіб та службовців органів місцевого самоврядування щодо обов'язку відповідальності перед територіальною громадою, фізичними та юридичними особами та державою [1].

Попри те, що один із важливих атрибутів нашої держави є місцеве самоврядування, на сьогодні воно залишається неудосягнене, тому потребує більшого розвитку у процесі утвердження України.

Список використаної літератури:

1. Відповідальність органів місцевого самоврядування в Україні : наук. розробка / Володимир Дмитрович Бондаренко, Вікторія Анатоліївна Яцук. – К. : НАДУ, 2013. – 52 с.
2. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2016. – № 30 – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254/k/96-вр>.
3. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1997. – № 24 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
4. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України // Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 33. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
5. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2002. – № 40 – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93-15>.
6. Про статус депутата Верховної Ради Автономної Республіки Крим: Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2007. – № 14 – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-16>
7. Про органи самоорганізації населення: Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2001. – № 48 – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2625-14>
8. Про місцеві вибори: Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2015. – № 37-38 – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-19>
9. Погорілко В. Ф. Конституційно-правова відповідальність / Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л. // Правова держава : наук.-пр. щорічник. – 2002. – Вип. 13. – С. 114-130.

Науковий керівник: к.п.н., доцент Овчаренко А. О.

Ю. О. Смаглій

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Необхідність дослідження даної теми детермінована значними змінами, що відбулися та відбуваються, у політичній сфері України. Глобалізаційні процеси мають безпосередній вплив на реформування державної політики до європейських стандартів.

Рушійними силами глобалізаційного процесу є технологічний прогрес, розвиток світової інфраструктури, нові можливості інформаційних і комунікаційних технологій, лібералізація торгівлі та інших міжнародних зв'язків у світовому і європейському соціально-політичному просторі. Активні трансформації у механізмах політичної влади в Україні розпочалися під впливом нових стратегічних політичних пріоритетів, насамперед йдеться про входження до європейського і світового співтовариства на засадах цінностей західної демократії [2, с. 109].

Метою статті є розгляд тенденцій впливу глобалізації на політичну систему України та значення цих трансформаційних процесів.